

Norsk studentorganisasjon

Holbergs gate 1 / 0166

Oslo

T: 22 04 49 70

E: nso@student.no

W: www.student.no

Høringsuttalelse

Høring - forslag til endringer i UH-loven

Dato: 30.11.2015

Høringsuttalelse

Norsk studentorganisasjon (NSO) ønsker å takke Kunnskapsdepartementet (KD) for muligheten til å svare på høringen om forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven (UH-loven). NSO støtter de foreslåtte endringene, og nedenfor kommer utfyllende kommentarer til de endringene som er foreslått i UH-loven. Vi er spesielt positive til at KD ønsker å styrke NOKUTs rolle når det kommer til å sikre det brede kvalitetsarbeidet ved institusjonene.

Vitnemålsbank

NSO mener det er positivt med en nasjonal vitnemålsbank. Det gjør det enklere for både studenter, utdanningsinstitusjoner og arbeidslivet å skaffe informasjon om studenters tidligere studier og karakterer. Det forhindrer også juks med vitnemål og karakterutskrifter. NSO mener generelt det er viktig at studentene selv kan velge om, og med hvem, de skal dele informasjon om vitnemål og karakterer. Vi er allikevel enige med KD i at det ikke er behov for muligheter til å reservere seg mot å være registrert i vitnemålsbanken, så lenge det er studentene selv som velger om de skal dele informasjonen, og med hvem de skal dele den med.

Klageordningen for SIUs tildelingsvedtak

NSO er positive til forslaget om å endre § 5-4 slik at SIUs faglige skjønsmessige vurderinger i forbindelse med vedtak om tildeling på vegne av KD ikke skal kunne påklages. Vi støtter vurderingen om at det vil være arbeidskrevende og vanskelig for KD å overprøve de skjønsmessige vurderingene SIU har gjort i forbindelse med behandlingen av søknadene. Vi ønsker i midlertid å understreke viktigheten av en grundig behandling i første instans ved slike vurderinger, og at dersom KD finner at saksbehandlingsfeil har funnet sted er det essensielt at SIU gjør en ny vurdering av søknaden med grunnlag i funnene KD har gjort.

NOKUTs akkrediterings- og tilsynsmodell

NSO mener det er svært positivt at regjeringen ønsker å styrke NOKUTs arbeid med å heve kvaliteten i utdanningene og på institusjonene. NSO har lenge etterlyst en ny modell for tilsyn med høyere utdanning, og er veldig glad for at arbeidet med å endre modellen nå er i gang. NSO ønsker en tilsynsmodell der NOKUT legger mer vekt på fagmiljøenes reelle kvalitet og hvordan disse legger til rette for at studentene oppnår forventet læringsutbytte som resultat av god utdanning, FoU og formidling. Kvalitetssikringsarbeidet skal fokusere mer på forbedring av studiekvaliteten enn på å bygge opp tilfredsstillende systemer.

NOKUTs tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid

NSO deler KDs vurdering om at det er riktig at NOKUT dreier tilsynet fra evaluering av institusjonenes kvalitetssikringssystemer til et bredere tilsyn med institusjonenes samlede kvalitetsarbeid, og støtter endringene for å støtte opp under dette. Vi er veldig positive til at det gjøres tydelig at NOKUT ikke bare skal sikre et minimumsnivå på kvalitetsarbeidet, men også har et ansvar for å bidra til å utvikle kvaliteten i utdanningen.

NOKUTs tilsyn med studietilbud

NSO er enige i at institusjonene i større grad skal sammenligne utdanningskvaliteten med hverandre, og at NOKUT bør bidra til dette. Vi støtter også at NOKUT skal bruke mer av sin kapasitet på å arbeide med kvalitetsutfordringer gjennom risikobaserte tilsyn med den faglige aktiviteten. Det er veldig positivt at NOKUT i større grad ønsker å gjennomføre tilsyn med en utvalgt gruppe studieprogram for å undersøke spesifikke tema. Vi støtter også vurderingen om at NOKUT bør kunne gjennomføre hendelsesbasert tilsyn på grunnlag av bekymringsmeldinger og lignende. NSO støtter derfor at NOKUT gjør de nødvendige endringer i sin forskrift for å kunne dreie arbeidet i denne retningen.

NSO har lenge vært kritiske til kvaliteten på flere de minste fagmiljøene. Poenget må jo være at fagmiljøene er solide nok til at studentene som starter med studier, uansett hvor, skal være sikret en utdanning av høy kvalitet. Vi deler derfor vurderingen om at det i mange tilfeller er en sammenheng mellom faglig robusthet og minimumsstørrelse på studieprogrammene. Vi støtter derfor NOKUTs forslag om at en bachelorgrad skal være den minste enheten som kan akkrediteres. Dette vil sikre at fagmiljøet er sterkt nok til å tilby utdanning av god kvalitet og bidra til å opprettholde skillet mellom høyskoler- og universiteter, og andre tilbydere av utdanning, som fagskolene. NSO mener også at kravene for å bli akkreditert som institusjon må gjelde hele institusjonens virksomhet, ikke kun enkelte studieprogrammer. Det innebærer at institusjoner som kun har enkelte akkrediterte studieprogrammer ikke lenger skal kunne kalle seg høyskole om ikke resten av institusjonens tilbud imøtekommer forskriftens krav. Dette vil bidra til å redusere forekomsten av at institusjoner som dels har fagskoleprogrammer og dels er akkreditert som høyskole, bruker de programmene som er akkreditert til å markedsføre hele institusjonen.

NSO mener også det er veldig positivt at det foreslås å knytte akkreditering av studietilbud nærmere opp til Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR), og dermed stille krav om at det eksisterer læringsutbyttebeskrivelser for studieprogrammene som akkrediteres, i UH-loven.

Selvakkrediteringsretten og NOKUTs tilsynsrolle knyttet til denne

NSO mener det er positivt at KD ønsker å presisere at fullmakten må sees i sammenheng med institusjonenes kvalitetsarbeid. NSO mener NOKUT skal vurdere forvaltningen av innværende akkrediteringsfullmakter, der relevans, læringsutbytte og forskningsbasert utdanning, samt god veiledning og undervisning skal være forutsetninger for kontinuasjon av fullmakter. NSO støtter de endringene som er foreslått knyttet til dette i § 3.

NSO mener også det er positivt at KD ønsker å vurdere å gjøre endringer i selvakcrediteringsretten. Vi mener dagens akkrediteringsfullmakter som følger av institusjonskategorier er u hensiktsmessige da denne ordningen ikke i tilstrekkelig grad fremmer kvalitet og fokus på læringsutbytte. Vi mener derfor at faglige fullmakter skal kunne gis på bakgrunn av kvaliteten til et spesifikt fagmiljø, ved at akkrediteringsfullmakter for opprettelse av nye grader bevilges på bakgrunn av antall akkrediterte grader fagmiljøet har fra før. I hvilken grad institusjonene ivaretar sine faglige fullmakter bør så bli en del av tilsynet til NOKUT. Dersom institusjonene ønsker å opprette en grad utenfor et fagmiljø med selvakcrediteringsrett, skal institusjonene måtte søke KD, som vurderer søknaden på

bakgrunn av sakkyndig vurdering gjort av NOKUT. Vi mener dette vil motvirke inflasjon i studietilbudene, og føre til en mer spisset sektor. NSO mener også dette vil virke dempende på den akademiske driften, der flere og flere ønsker å bli universitet, og få institusjonene til å fokusere på utdanningskvalitet heller enn institusjonskategoriene i seg selv.

Forskriftshjemmel

NSO støtter endringene som er foreslått i § 2-1.

Andre kommentarer vedrørende NOKUTs arbeid

NSO ønsker å påpeke at det er viktig at NOKUT får de ressursene de trenger for å gjøre det arbeidet de er satt til. Gjennom disse endringene vil man legge bedre til rette for at NOKUT skal kunne holde oppmerksomhet rundt utdanningskvaliteten ved norske universiteter og høyskoler, da er det også viktig at NOKUT får tilstrekkelig ressurser til å gjøre dette arbeidet på en god måte. NSO er usikre på om NOKUT vil klare å ta en utvidet rolle med å sørge for god kvalitet i utdanningen med de ressursene de har tilgjengelig i dag. NSO mener NOKUT skal få tilstrekkelig midler til ikke bare å se på minimumskrav, men heller være en endringsaktør for å utvikle kvalitet i norsk høyere utdanning.

Klagefrist ved forprøver

NSO mener det er viktig at studentenes rettigheter er godt ivaretatt, og at informasjon om frister og rettigheter kommuniseres tydelig til studentene. NSO mener derfor at hovedregelen for frist i forbindelse med klage fortsatt skal være tre uker. NSO mener KD har gjort gode vurderinger rundt behovet for tre ukers klagefrist ved forprøver som vurderes med bestått/ikke bestått. Det er rimelig å anta at avgjørelsen om å klage er enklere for en student å ta når man benytter bestått/ikke bestått enn når bokstavkarakterskalaen benyttes. NSO mener også det er viktig at studenter som begynner på et studium ikke får en forsinket start på sine studier. Dette er viktig både for sosial og faglig tilhørighet. Samtidig er det gode grunner til at klagefristen generelt bør være tre uker. Slike grunner kan handle om både tid til å ta en avgjørelse, og at man skal ha tid til å sende inn klagen hvis man bestemmer seg for å påklage resultatet.

NSO mener likevel det er flere grunner som taler for å endre fristen i dette tilfellet enn det er grunner som taler mot. NSO støtter derfor forslaget om å begrense klagefristen til en uke ved forprøver som vurderes med bestått/ikke bestått. Vi ønsker å påpeke viktigheten av at frister for sensur og klage settes på forhånd av forkurset, og at dette kommuniseres tydelig til studentene. NSO oppfordrer KD til å vurdere muligheten for at studenter på forhånd av kurset kan søke om utvidet klagefrist hvis det er gode grunner for dette. NSO mener også at KD skal oppfordre institusjonene til å gjøre prosessen med å påklage resultatet av forprøven så enkel som mulig, blant annet ved å legge til rette for at det skal kunne gjøres digitalt.

Andre innspill

Sensorveiledning

Den siste tiden har vi sett flere tilfeller av at studenter som klager på eksamen får en ny karakter som avviker ganske kraftig fra den første. NSO mener innføringen av blindsensur

ved all omsensur har avslørt at det fortsatt finnes utfordringer rundt sensur av eksamen. Vi mener ikke, som mange andre, at problemet er blindsensur i seg selv. NSO mener det er andre grunner til at vi ser disse store utslagene ved klage. En grunn kan være at karakterene ved første sensur er normalfordelt, noe som vil kunne gi store utslag når man da sammenligner første karakter med andre karakter etter klage. En annen utfordring er at det er veldig varierende i hvilken grad det utformes og brukes sensorveiledninger ved eksamen og sensur.

NSO mener sensorveiledninger kan bidra til en mer rettferdig vurdering, da sensor vil få mer informasjon om hva faglærer har vektlagt i sin undervisning og ønsker å se at studentene skal ha tilegnet seg av kunnskaper, ferdigheter og kompetanse. I UH-loven § 5-3 klage over karakterfastsetting – rett til begrunnelse (2) står det «hvis det er gitt skriftlige retningslinjer for bedømmelsen, skal disse være tilgjengelig for kandidatene etter at karakteren er fastsatt». Dette er ikke tilstrekkelig for å sikre at det skal eksistere retningslinjer for bedømmelsen både ved førstegangssensur og klagesensur. NSO mener derfor at KD bør lovfeste at det foreligger sensorveiledninger ved alle eksamener i høyere utdanning for å sikre like retningslinjer for bedømmelse av eksamensoppgaver uavhengig av sensor. Dette bør legges inn under § 3-9 Eksamen og sensur.

Automatisk begrunnelse

NSO mener det skal fremsettes begrunnelse for vurdering automatisk samtidig med kunngjøring av karakter. Begrunnelsen skal være en kvalitativ, automatisk og digital tilbakemelding på studentenes prestasjoner. NSO ønsker at § 5-3 første og annet ledd endres slik at de inkluderer rett til automatisk begrunnelse på eksamen og lyder som følger: «Kandidaten har rett til å få en automatisk begrunnelse for karakterfastsetting av sine prestasjoner. Begrunnelsen skal fremsettes skriftlig sammen med kunngjøringen av karakter. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av kandidatens prestasjoner».

Studentenes læringsmiljø

Læringsmiljøet er en avgjørende faktor for studentenes studiehverdag. Det er viktig å sikre at alle studenter opplever at læringsmiljøet de er en del av er tilfredsstillende og at det bygger opp under læring. NSO mener KD allerede nå bør lovfeste en rett på tilgang til et studentombud for alle studenter. NSO mener dagens lovverk er for lite omfattende hva gjelder krav til studentenes læringsmiljø. Det er vanskelig å tolke ut av lovverket hva studentene faktisk har krav på og kan forvente av læringsmiljøet de møter. NSO mener derfor at det skal utvikles sterkere lovbestemmelser som sikrer studentenes læringsmiljø. Utarbeidelsen av slike lovbestemmelser må gjøres i samarbeid med studentorganisasjonene.